

Sygnatura akt III AUz 222/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Sędziowie: SSA Marta Sawińska

SSA Małgorzata Aleksandrowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o zaległe składki

na skutek zażalenia J. C.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 5 października 2017 r. sygn. akt VIII U 1432/16

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 05 października 2017 r., sygn. akt VIII U 1432/16 w pkt 1 umorzył postępowanie w sprawie odwołania J. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie o zaległe składki wobec cofnięcia odwołania przez odwołującego, a w pkt 2 zasądził J. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wskazując, jako podstawę rozstrzygnięcia art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804), w brzmieniu w dacie odwołania, a więc mając na uwadze wartość roszczenia.

Zażalenie na punkt 2 powyższego postanowienia złożył pełnomocnik odwołującego, zarzucając mu naruszenie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i przepisów rozporządzenia powołanego w uzasadnieniu postanowienia, zamiast art. 100 k.p.c. mimo, że zachodziły podstawy do tego, aby Sąd odstąpił od obciążania odwołującego kosztami postępowania, bowiem odwołujący leczy się psychiatrycznie, a jego zadłużenie sięga kilku milionów złotych. Pełnomocnik wskazał, że w sytuacji odwołującego zachodzą szczególne względy, by odstąpić od obciążenia go kosztami postępowania w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Wniesione zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przypomnieć należy, iż Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód (wnioskodawca) cofnął ze skutkiem prawnym pozew (odwołanie) lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne (art. 355 § 1 k.p.c.). Umorzenie postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z cofnięciem pozwu (odwołania) przez stronę powodową oznacza, że po jej stronie musi się objawić wola zaniechania dalszego postępowania.

W analizowanej sprawie do umorzenia postępowania doszło na skutek cofnięcia odwołania przez J. C., tym samym rozstrzygnięcie o kosztach postępowania winno nastąpić w oparciu o art. 203 § 2 i 3 k.p.c., zgodnie z którym pozew cofnięty (odwołanie) nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, jednak na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli Sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. Natomiast w razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć Sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Z powyższej regulacji wynika zatem, że zasadą jest, iż w przypadku cofnięcia pozwu (odwołania) obowiązkiem zwrotu kosztów procesu obciążony jest powód (tu odwołujący), bowiem co do zasady stroną cofającą środek zaskarżenia uznaje się za przegrywającą sprawę (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012 r., V CZ 109/11, Lex nr 1147814).

W świetle powyższej regulacji podkreślić zatem należy, że w tej sytuacji procesowej to pozwany jest traktowany jak wygrywający proces, dlatego - o ile złoży wniosek - należy mu się zwrot kosztów procesu. Bez wątplenia zatem wobec cofnięcia odwołania, za stronę przegrywającą uważa się odwołującego płatnika składek i zgodnie z ogólną zasadą powinien on ponosić koszty postępowania.

W analizowanej sprawie pozwany w odpowiedzi na odwołanie złożył wniosek o zasądzenie od strony skarżącej na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i wniosku tego nie cofnął w toku postępowania. Organ rentowy był wówczas reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika - radcę prawnego. W świetle tych okoliczności, Sąd Okręgowy orzekając o umorzeniu postępowania, zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c., był zobowiązany orzec także w przedmiocie złożonego wniosku.

Orzekanie o kosztach procesu dokonywane jest w oparciu o zasadę odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.) oraz uzupełniających ją zasadach kompensaty, słuszności i zawinienia (art. 100 - 104¹ i art. 110 k.p.c.).

Analizując trafność zaskarżonego postanowienia wskazać należy, iż Sąd Okręgowy, prawidłowo uznał, że wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego zasługuje na uwzględnienie.

Bezsporne w sprawie jest również to, że odwołujący, cofając wniesione odwołanie w piśmie procesowym, złożył wniosek o nieobciążanie go kosztami postępowania, uzasadniając go tym, że umowa o rozłożeniu na raty uregulowała kompleksowo rozliczenia stron w niniejszej sprawie, albowiem została zawarta już w trakcie jej prowadzenia, wobec tego brak jest podstaw do obciążenia odwołującego kosztami postępowania. Sąd Apelacyjny zauważa, że dopiero w rozpoznawanym zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 05 października 2017 r., wskazał, że w jego przypadku, Sąd powinien zastosować instytucję z art. 102 k.p.c. (pełnomocnik wskazał art. 100 k.p.c., jednakże z treści uzasadnienia Sąd Apelacyjny wywnioskował, że miał na myśli właśnie art. 102 k.p.c.), albowiem jest on osobą leczącą się psychiatrycznie, posiada zadłużenie na kilka milionów złotych, a przeciwko niemu i jego żonie toczy się wiele postępowań sądowych. Do zażalenia dołączono wiele dokumentów, w tym orzeczenia Sądów odnośnie m.in. zwalniania odwołującego od ponoszenia kosztów sądowych bez wskazania, by zaszyły przesłanki, dla których owe dokumenty nie zostały złożone przed Sądem Okręgowym.

Zważyć należy, że zgodnie z art. 102 k.p.c. Sąd może w wypadkach szczególnie uzasadnionych zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten ustanawia zasadę

słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień. Wymaga on do swego zastosowania, wystąpienia wyjątkowych okoliczności, jednakże nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawiając ich kwalifikację - przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy - sądowi (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, Lex nr 7366). Wskazać jednak należy, że zgodnie z judykaturą, do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, a kwestia zastosowania tej regulacji powinna być oceniana w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1974 r., II CZ 223/73, Lex nr 7379, z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, Lex nr 1101325 oraz z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, Lex nr 949023).

Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe zatem jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, przekonujących o tym, że w danym przypadku takie obciążenie byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe. Sąd odwoławczy zwraca jednak uwagę, że sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej spór, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - od obowiązku uiszczenia nieopłaconych kosztów chyba, że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego odwołujący nie wykazał w przedmiotowej sprawie, że mamy do czynienia ze szczególnymi okolicznościami uzasadniającymi zwolnienie go z odpowiedzialności za wynik postępowania. Nie jest bowiem okolicznością szczególną – która warunkuje zastosowanie art. 102 k.p.c.– fakt, iż odwołujący posiada liczne zobowiązania finansowe i toczą się wobec niego postępowania sądowe zwłaszcza, że powyższe okoliczności zostały podniesione zbyt późno, bo dopiero przed Sądem Apelacyjnym. Dodatkowo Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że to płatnik zainicjował spór, stąd już od tej chwili musiał liczyć się z tym, że na wypadek przegranej zobowiązany będzie pokryć koszty procesu poniesione przez przeciwnika. Strona przed podjęciem decyzji o skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego winna była wszechstronnie rozważyć zasadność złożenia odwołania. W tym miejscu należy dodać, na co istotnie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, że odwołujący początkowo kwestionował decyzję „w całości”, mimo, iż uznawał istnienie zadłużenia, a to rzutowało na wartość przedmiotu sporu w sprawie i determinowało przyjęcie określonej, zryczałtowanej stawki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że to między innymi dzięki pracy pełnomocnika organu rentowego, który przygotował treść odpowiedzi na odwołanie w niniejszej sprawie, możliwym było podjęcie czynności przez Sąd Okręgowy celem ustalenia ostatecznego stanowiska płatnika. Dodatkowo pozwany złożył złożone i czasochłonne wyliczenia, zatem bez wątpienia nakład pracy pełnomocnika organu rentowego wniesiony w przygotowanie do sprawy, nie może zostać pominięty. Płatnik cofając wniesione odwołanie, przyznał rację organowi rentowemu, zatem Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z przywołanymi wyżej zasadami, de facto jako strona wygrywająca, nie powinien być obarczany kosztami udzielonej pomocy prawnej.

W powyższych okolicznościach, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i przy uwzględnieniu art. 381 k.p.c. (odwołujący nie wykazał przesłanek dla których nie mógł owych dokumentów przedłożyć przed Sądem Okręgowym) , Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie.

SSA Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Jolanta Cierpiął	SSA Marta Sawińska
-------------------------------	----------------------	--------------------